

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om Folkpensionsanstalten, lagen om statens revisionsverk och lagen om inkomstdatasystemet.

Genom propositionen genomförs den föresats i regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering som gäller att utifrån parlamentariskt arbete ändra bestämmelserna i lagen om Folkpensionsanstalten i fråga om Folkpensionsanstaltens förvaltning. I propositionen föreslås sådana behövliga ändringar som den parlamentariska arbetsgruppen föreslagit och som inte ingick i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten och vissa andra lagar (RP 39/2024 rd) våren 2024.

Enligt propositionen görs det i lagen om Folkpensionsanstalten ändringar i fråga om styrelsens sammansättning. Lagen ändras enligt förslaget även så att endast en finsk medborgare får utnämnas till tjänsten som generaldirektör för och direktör vid Folkpensionsanstalten. Dessutom preciseras till vilka delar statstjänstemannalagen tillämpas på Folkpensionsanstaltens generaldirektör och direktörer. I lagen preciseras också till vilka delar Folkpensionsanstaltens fullmäktige och styrelse ska besluta om ärenden som gäller den högsta ledningens tjänsteförhållanden.

Det föreslås att det till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken Folkpensionsanstalten kan överföra rutinmässiga biträdande stöduppgifter till privata aktörer. Genom de ändringar som görs i lagen preciseras och utvidgas dessutom Folkpensionsanstaltens rätt att få och behandla uppgifter. I lagen görs även behövliga ändringar för att utvidga möjligheten till elektronisk delgivning av beslut. Samtidigt föreslås det att det till lagen fogas en bestämmelse enligt vilken det av Folkpensionsanstaltens beslut ska framgå kontaktinformation genom vilken en part vid behov kan begära ytterligare uppgifter om beslutet.

Det föreslås att lagen om statens revisionsverk ändras så att statens revisionsverk ska få rätt att granska ändamålsenligheten, effektiviteten och lagligheten i Folkpensionsanstaltens verksamhet och ekonomi.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2026.

Lag om ändring av lagen om Folkpensionsanstalten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) 6 § 2 mom., 9 § 1 mom., 11 och 20 a § samt rubriken för 6 kap., av dem 9 § sådan den lyder i lag 331/2024 och 20 a § sådan den lyder delvis ändrad i lag 425/2021, och

fogas till lagen nya 2 a och 2 b §, till 7 § 1 mom. en ny 13 punkt och till lagen nya 19 a och 20 b §, av dem 7 § 1 mom. sådant det lyder i lag 331/2024, som följer:

2 a §

Rätt att få och att behandla uppgifter

För skötseln av de uppgifter och tjänster som anges i 2 § 2 mom. och 3 mom. 2–4 punkten har Folkpensionsanstalten rätt att trots sekretessplikten och andra begränsningar i fråga om användningen av uppgifter behandla uppgifter i sina register.

För skötseln av de uppgifter som anges i 2 § 3 mom. 2–4 punkten har Folkpensionsanstalten rätt att avgiftsfritt och trots sekretessplikten och andra begränsningar i fråga om användningen av uppgifter få nödvändiga uppgifter om befolkningen tillsammans med identifieringsuppgifter enligt följande:

- 1) av Pensionsskyddscentralen uppgifter om beslut om lagstadgade arbetspensioner och motsvarande avträdelseförmåner, rehabiliteringslöften, rehabiliteringspenningar och rehabiliteringstillägg samt uppgifter ur intjäningsregistret,
- 2) av pensionsförsäkringsbolag uppgifter om personer som varit närståendevårdare och familjevårdare och om betalda arvoden,
- 3) av Arbetskraftsmyndigheten och närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter uppgifter om Arbetskraftspolitiska utlåtanden,
- 4) av Skatteförvaltningen beskattningsuppgifter,
- 5) av Inkomstregisterenheten vid Skatteförvaltningen uppgifter ur inkomstregistret,
- 6) av Migrationsverket uppgifter om arten av uppehållstillstånd för utländska medborgare och uppgifter om tillståndens varaktighet eller andra motsvarande uppgifter,
- 7) av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet uppgifter om läkemedelsförbrukningen och uppgifter om läkemedel som används vid vårdinrättningar samt uppgifter om störningar i tillgången på läkemedel,

8) av i 3 kap. 13 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (703/2023) avsedda personuppgiftsansvariga för kunduppgifter uppgifter ur de riksomfattande informationssystemtjänster (Kanta-tjänster) som avses i den lagen samt uppgifter om recept och anknytande receptexpedieringar ur det receptcenter som avses i lagen om elektroniska recept (61/2007),

9) av Institutet för hälsa och välfärd uppgifter om primärvårdens, den specialicerade sjukvårdens, företagshälsovårdens och socialvårdens verksamhet och kostnader,

10) av Statistikcentralen uppgifter om befolkningens utbildning, yrke och socioekonomiska ställning,

11) av Utbildningsstyrelsen och undervisnings- och kulturministeriet ur den informationsresurs för småbarnspedagogiken som avses i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) uppgifter om barn som deltar i småbarnspedagogiken och deras vårdnadshavare,

12) av i kreditupplysningslagen (527/2007) avsedda aktörer som bedriver kreditupplysningsverksamhet sådana i 4 kap. 13 § i den lagen avsedda uppgifter om betalningsstörningar samt kompletterande information som registrerats i ett kreditupplysningsregister som personkreditupplysningar,

13) av Studenternas hälsovårdsstiftelse person- och patientuppgifter som gäller studerandehälsovårdstjänster samt uppgifter om kostnader och verksamhet i fråga om produktionen av studerandehälsovårdstjänster,

14) av producenter av företagshälsovårdstjänster person- och patientuppgifter som gäller företagshälsovårdstjänster samt uppgifter om kostnader och verksamhet i fråga om produktionen av företagshälsovårdstjänster.

2 b §

Överföring av uppgifter av biträdande art till privata aktörer

Folkpensionsanstalten kan överföra sådana uppgifter av biträdande art som anknyter till verkställighet av social trygghet enligt 2 § 1 mom. till privata aktörer som har tillräckliga tekniska förutsättningar och tillräckligt kunnande för att sköta sådana uppgifter. Uppgifter av biträdande art är

1) mottagning och sortering av ansökningar och andra handlingar som ges in till Folkpensionsanstalten samt lagring av handlingar och registrering av uppgifter som ingår i dem,

2) utskrift och kuvertering av handlingar som Folkpensionsanstalten sänder ut,

3) elektronisk delgivning enligt 18 och 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) samt hantering av samtycken i anslutning till delgivningen.

Den som sköter uppgifter av biträdande art handlar under straffrättsligt tjänsteansvar vid utförandet av uppgifter enligt 1 mom. Bestämmelser om skadestånd finns i skadeståndslagen (412/1974).

6 §

Styrelsen

När styrelseledamöterna förordnas ska sakkunskap i systemen för social trygghet, ledning, förvaltning, ekonomi och placeringsverksamhet samt i offentlig informationsförvaltning beaktas. Dessutom ska sakkunskap i arbets- och företagslivet och om de försäkrade beaktas, vilken företräds av representanter för arbetsgivarnas centralorganisationer och löntagarnas centralorganisationer. Av styrelseledamöterna ska en vara representant för social- och hälsovårdsministeriet.

7 §

Styrelsens uppgifter

Styrelsen leder och utvecklar Folkpensionsanstaltens verksamhet. Styrelsen ska utöver annat

13) avtala om anställningsvillkoren för den högsta ledningen.

9 §

Högsta ledningen

Folkpensionsanstalten leds av generaldirektören. Folkpensionsanstalten kan också ha andra direktörer. Till tjänsten som generaldirektör och direktör får endast en finsk medborgare utnämnas.

11 §

Generaldirektörens, direktörernas och tjänstemännens ställning

På generaldirektören och direktörerna tillämpas vad som i 8 a, 26 och 40 § i statstjänstemannalagen (750/1994) föreskrivs om anmälan om bindningar, uppsägning och avstängning från tjänsteutövning för de ämbetsverkschefer som avses i 26 § 4 punkten i den lagen. På generaldirektören och direktörerna tillämpas dessutom vad som i statstjänstemannalagen föreskrivs om tjänstemännens anställningsvillkor, skyldigheter, ansvar, bisysslor, upplösning och upphörande av tjänsteförhållande samt varning.

I fråga om generaldirektören fattas beslut om tillstånd för bisyssla, uppsägning, upplösning av tjänsteförhållande, avstängning från tjänsteutövning och varning av fullmäktige. I fråga om direktörerna fattas beslut om dessa frågor av styrelsen.

Ett i 2 mom. avsett beslut av fullmäktige eller styrelsen får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

I fråga om anstaltens tjänstemäns anställningsförhållande till Folkpensionsanstalten tillämpas arbetsavtalslagen. Om anställningsvillkoren avtalas genom ett kollektivavtal mellan Folkpensionsanstalten och de föreningar som representerar tjänstemännen.

6 kap.

Bokföring, bokslut och revision samt granskning av förvaltning och ekonomi

19 a §

Statens revisionsverks granskningsrätt

Statens revisionsverk har rätt att granska lagligheten, ändamålsenligheten och effektiviteten i Folkpensionsanstaltens verksamhet och ekonomi. Vid granskningen iakttas lagen om statens revisionsverk (676/2000).

20 a §

Delgivning av beslut

Folkpensionsanstaltens beslut delges per post genom brev. Mottagaren anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att brevet avsändes, om inte något annat visas.

I fråga om elektronisk delgivning av beslut iakttas 18 och 19 § i lagen om elektronisk

kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Beslutet anses ha blivit delgivet den sjunde dagen efter det att meddelandet avsändes, om inte något annat visas.

20 b §

Lämnande av kontaktinformation i beslut

Av ett beslut ska framgå kontaktinformation till Folkpensionsanstalten genom vilken en part vid behov kan begära ytterligare uppgifter om beslutet.

Lag om ändring av lagen om statens revisionsverk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statens revisionsverk (676/2000) 1 § 2 mom. och 5 § 1 mom., av dem 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 597/2007, och

fogas till 2 § 1 mom. en ny 2 c-punkt som följer:

1 §

Ställning och uppgifter

Revisionsverket har till uppgift att granska lagligheten av och ändamålsenligheten i statsfinanserna samt iakttagandet av statsbudgeten. Till revisionsverkets uppgifter hör inte granskning av riksdagens ekonomi, de fonder som står under riksdagens garanti eller Finlands Bank.

2 §

Granskningsrätt

Revisionsverket har rätt att granska

2 c) lagligheten, ändamålsenligheten och effektiviteten i Folkpensionsanstaltens verksamhet och ekonomi,

5 §

Granskningsberättelse

Revisionsverket sänder granskningsberättelsen för kännedom och behövliga åtgärder till revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör samt för kännedom till riksdagens revisionsutskott och finansministeriet. Dessutom ska rapporten om granskningen av Folkpensionsanstalten meddelas fullmäktige som valts av riksdagen och som övervakar Folkpensionsanstalten för kännedom. Revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör ska meddela revisionsverket vilka åtgärder

som vidtagits med anledning av anmärkningarna i granskningsberättelsen. Denna anmälningsskyldighet gäller dock inte social- och hälsovårdsministeriet när granskningsberättelsen gäller Folkpensionsanstalten.

Lag om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 13 § 1 mom. 17 punkten som följer:

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

—————
17) till Folkpensionsanstalten de inkomstuppgifter och andra uppgifter om alla inkomsttagare i inkomstregistret som Folkpensionsanstalten har rätt att få för verkställigheten av alla pensioner och förmåner som det föreskrivs att den ska verkställa och för verkställigheten av uppdrag enligt de förordningar och de överenskommelser om social trygghet som avses i 2 punkten och för skötseln av uppgifter enligt 2 § 3 mom. 2–4 punkten i lagen om Folkpensionsanstalten,

Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft så snart som möjligt.

När styrelseledamöter utnämns för en mandatperiod som börjar den 1 januari 2026 ska efter det att den nya lagen om Folkpensionsanstalten har stadfästs, men innan den träder i kraft, iakttas vad som i 6 § 2 mom. i den nya lagen föreskrivs om förordnande till styrelseledamot.